

znanost

OBRAZOVANJE I TEHNOLOGIJA

U Požegi otvoren Regionalni centar kompetentnosti u poljoprivredi "Panonika"

Znanstveni rad o tajnama antičke grobnice u Trogiru objašnjava smrt tek rođenih blizanaca

Istraživanje tima s IRB-a: Kako se mravi nose s klimatskim promjenama i kako se hlade?

Svečano otvorena jedna od obnovljenih zgrada zagrebačkog Pravnog fakulteta

PATRIK NAČEK/PROSEL

Pravni fakultet

Nakon potresa nastavu smo održavali na čak 15 različitih lokacija

Nikolina Orešković

Sanacija krovišta, ojačanje temelja, restauracija pročelja, modernizacija instalacija i ugradnja lifta – obnova povijesne zgrade zagrebačkog Pravnog fakulteta (PFZG) na Trgu Republike Hrvatske 3 bila je zahtjevan i složen proces. A pet godina nakon razornog potresa koji je ostavio traga na svim zgradama Fakulteta, jučer je svečano otvorena i spremna za povratak studenata i profesora.

Smještena unutar znamenite "Zelene potko-

ve", ova je zgrada izvorno sagrađena kao Palača Hrvatsko-slavonskog gospodarskog društva na prijelazu iz 1877. u 1878. godinu, prema projektu Franje Kleina, vodećeg zagrebačkog arhitekta tog razdoblja. Tijekom svoje bogate povijesti služila je različitim namjenama, a danas je jedno od središta Pravnog fakulteta. Osim što je u potresu pretrpjela znatna oštećenja, riječ je o pojedinačno zaštićenom kulturnom dobru, što je njezinu obnovu učinilo još složenijom i važnijom – ne samo za akademsku zajednicu, već i za očuvanje kulturne baštine glavnog grada.

– Najzahtjevniji dijelovi obnove uključivali su

sanaciju krovišta i podrumskih dijelova, kao i opsežne restauratorske radove – istaknuo je dekan Pravnog fakulteta, prof. dr. sc. Ivan Koprić. Uz konstruktivno ojačanje, dodao je, zgrada je dobila obnovljeno pročelje, zamijenjene su instalacije te je ugrađen novi lift, koji povezuje sve etaže, od podruma do potkrovlja, čime se znatno poboljšava pristupačnost za studente, zaposlenike i osobe s invaliditetom.

Ugovorom o dodjeli bespovratnih sredstava Ministarstva znanosti, obrazovanja i mladih osigurano je gotovo 7,9 milijuna eura, od čega se 6,6 milijuna odnosi na građevinske radove. Financiranje

je omogućeno iz Fonda solidarnosti EU, Nacionalnog plana oporavka i otpornosti u sklopu inicijative Next Generation EU te iz državnog proračuna, objasnio je dekan, dodajući da je obnova započela krajem srpnja 2023., a završena je krajem prošle godine.

Osim toga, provodi se i cjelovita obnova još dvije zgrade Pravnog fakulteta, u Čirilometodskoj ulici 4 te u Nazorovoj 51, a izrađuje se i projektna dokumentacija te se pribavljaju potrebne suglasnosti i dozvole za izgradnju Baštinske knjižnice na mjestu sadašnje manje prizemne zgrade u dvorištu, objasnio je prof. Koprić.

To je jedan od najvažnijih infrastrukturnih znanstveno-obrazovnih projekata, napomenuo je. Naime, cjelokupni knjižni fond broji više od 515 tisuća bibliografskih jedinica, što ovu Knjižnicu i čitaonicu čini najvećom pravnom knjižnicom u ovom dijelu Europe te trećom po veličini knjižnica u državi. Cilj je urediti moderan i prikladno opremljen prostor za čuvanje najvrjednijeg dijela građe te za čitanje i rad studenata svih studijskih programa i razina studija te cjelokupne stručne pravne i opće javnosti.

Jedan od najvećih izazova i dalje ostaje obnova glavne zgrade PFZG-a na Trgu Republike Hrvatske 14, koju fakultet dijeli s Rektoratom. Iako je prošlo punih pet godina od potresa, radovi na ovom objektu još uvijek nisu započeli.

– Ove subote, na obljetnicu potresa, otvorit ćemo vrata obnovljene zgrade građanima, kako bismo im pokazali njezinu unutrašnjost i tijek obnove. No, ne mogu ne izraziti žaljenje što će vrata naše glavne zgrade, koju mnogi prepoznaju kao simbol Pravnog fakulteta, ostati zatvorena jer njezina obnova još nije ni započela – naglasio je dekan Koprić.

Glavna zgrada još čeka

Do sada su dvije javne nabave za obnovu ove zgrade bile poništene zbog previsokih ponuda izvođača, no nedavno su pristigle tri nove ponude. Rektor Sveučilišta u Zagrebu, Stjepan Lakušić, izrazio je nadu da će ovoga puta cijene, koje su niže nego prva dva puta, biti prihvatljive kako bi se proces konačno pokrenuo.

Procijenjena vrijednost radova na cjelovitoj obnovi zgrade Pravnog fakulteta i Rektorata iznosi nešto više od 13 milijuna eura. S obzirom na povijesnu važnost objekta, izvođač će se suočiti s izazovnim zadatkom njegove sanacije. Ova monumentalna zgrada izgrađena je 1859. godine, u vrijeme kada nije bilo propisa kojima bi se u proračun uzimao utjecaj potresa kao opterećenja. Nastala je prema projektu bečkog arhitekta Ludwiga von Zettla, a tijekom povijesti je imala više namjena, od bolnice do tvornice duhana, a nakon što je obnovljena poslije potresa 1880. godine postala je sjedište Pravnog fakulteta. Iako se u potresu 2020. ništa nije urušilo, zgrada je pomaknuta za deset centimetara.

Govoreći o izazovima proteklih godina, dekan Koprić osvrnuo se na tri ključne lekcije koje su naučili u ovom periodu.

– Prvo, naučili smo cijeniti infrastrukturnu vrijednost fakulteta, ne samo u praktičnom, već i u financijskom smislu. Zahvalni smo Vladi i resornom ministarstvu na znatnim ulaganjima koja su nam omogućila sigurne, obnovljene i suvremeno opremljene prostore za nastavu, istraživački i stručni rad.

Drugo, krizne okolnosti dodatno su testirale, ali i učvrstile otpornost našeg fakulteta. Rad u izmijenjenim uvjetima, uz održavanje nastave na čak 15 lokacija te smještaj različitih organizacijskih jedinica na još desetak drugih mjesta u gradu, prisilio nas je na brzu prilagodbu i jačanje suradnje. Digitalizacija i mogućnost obavljanja dijela aktivnosti online pritom su se pokazale ključnim, a taj smjer razvoja želimo nastaviti, dodatno se povezujući s akadem-

skom i znanstveno-istraživačkom zajednicom u Europi i svijetu.

Treće, ponovno smo osvijestili našu društvenu ulogu i odgovornost. Sljedeće godine Pravni fakultet u Zagrebu obilježava 250 godina neprekidnog djelovanja – poručio je dekan.

Ministar znanosti, obrazovanja i mladih Radovan Fuchs izrazio je nadu da će obnova preostalih zgrada biti dovršena upravo do te velike obljetnice, dok je predsjednik Vlade Andrej Plenković objasnio zašto poslijepotresna obnova dugo traje.

– Odabir da idemo s konstrukcijskom obnovom po suvremenim protupotresnim standardima, umjesto da utrošimo milijardu eura praktički samo na kozmetiku, nužno je značilo dulji period obnove. I to je negativna strana te priče. Te 2020. godine kazao sam da je deset sekundi potresa deset godina obnove. Tako će to o prilike i biti. Međutim, želimo da zgrade ne budu samo obnovljene, već i čvrste, sigurne i funkcionalne

za generacije koje dolaze – zaključio je premijer, koji je i sam bivši student zagrebačkog Pravnog fakulteta čijim su klupama, među ostalima, prošli i aktualni predsjednik Zoran Milanović, ali i bivši predsjednici Ivo Josipović i Stjepan Mesić.

Pravni fakultet jedna je od najstarijih institucija zagrebačkog Sveučilišta i jedina s neprekinutim kontinuitetom. Osnovan 1776. u sklopu reforme visokog školstva Habsburške Monarhije, od tada se razvio u vodeću obrazovnu i znanstvenu instituciju u Hrvatskoj. Fakultet je od početka bio predvodnik unapređenja pravnog obrazovanja te je odigrao ključnu ulogu u oblikovanju hrvatskog pravnog sustava.

Iako je nastava prvotno bila na latinskom jeziku, već početkom 19. stoljeća uvode se priručnici na hrvatskom, a 1850. Pravni fakultet prerasta u Kraljevsku pravoslavnu akademiju, jedinu visokoškolsku instituciju na hrvatskim prostorima

sve do osnivanja Sveučilišta u Zagrebu 1874. godine. Tijekom povijesti, fakultet je prošao niz reformi – od uvođenja poslijediplomskih studija 1958., razvoja programa cjeloživotnog obrazovanja, do uključivanja novih studijskih smjerova poput socijalnog rada i javne uprave.

Modernizacija

Pravna edukacija doživjela je znatne promjene bolonjskom reformom 2005., kada je studij prava produljen na pet godina s integriranim programom. Danas je Fakultet afirmiran kao središte pravne izvrsnosti s razvijenom međunarodnom suradnjom, čuvajući tradiciju škole koja je iznjedrila generacije istaknutih pravnika i stručnjaka.

Pravni fakultet posvećen je obrazovanju vrhunskih stručnjaka u pravu, socijalnom radu, javnoj upravi i financijama, osposobljavajući ih za unapređenje prakse, obrazovanja i znanstvenih istraživanja. Studijski

programi temelje se na znanstvenim istraživanjima i visokim stručnim standardima, dok profesori ove institucije uživaju nacionalni i međunarodni ugled, često obnašajući ključne državne i međunarodne dužnosti.

Fakultet kontinuirano razvija studijske programe usklađene s potrebama tržišta rada i promjenama u društvu. Provodi znanstvene projekte, organizira stručne skupove te pruža programe cjeloživotnog obrazovanja. Poseban naglasak stavlja na suradnju s institucijama vlasti, gospodarstvom i međunarodnim istraživačkim prostorom.

Djelatnost PFZG-a temelji se na akademskoj autonomiji, znanstvenoj izvrsnosti, etičnosti i poštovanju ljudskih prava, uz otvorenost prema društvenim promjenama. Ključne aktivnosti uključuju izvođenje sveučilišnih studija, znanstvena istraživanja, savjetodavne usluge te nakladničku i informatičku djelatnost.

Uz konstruktivno ojačanje zgrada je dobila obnovljeno pročelje, zamijenjene su instalacije te je ugrađen novi lift. Svečanosti završetka obnove nazočili su predsjednik Vlade Andrej Plenković, potpredsjednik Vlade i ministar prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine Branko Bačić, ministar znanosti, obrazovanja i mladih Radovan Fuchs, ministar pravosuđa, uprave i digitalne transformacije Damir Habijan, rektor Sveučilišta u Zagrebu Stjepan Lakušić te dekan Pravnog fakulteta u Zagrebu Ivan Koprić

PATRICK MALEK/PIKSELL

Sljedeće godine fakultet obilježava 250 godina neprekidnog djelovanja, a nadaju se da će dotad početi i obnova glavne zgrade